

MUSIC SUPERVISORS

WONDERFUL WIZARDS OF MUSIC

Langzaam maar zeker begint het begrip 'Music Supervisor' voet aan de grond te krijgen in Nederland. En dat werd tijd. Waar in het verleden de regisseur, producent of de cameraman wel 'een leuk muziekje voor de scène' wist te vinden, beseft men nu steeds vaker dat het uitzoeken, clearen en de juiste versie bepalen van muziek een vak apart is.

■ The Guild of Music Supervisors' heeft als definitie voor een Music Supervisor: "a qualified professional who oversees all music related aspects of film, television, advertising, video games and other existing or emerging visual mediaplatforms as required." Een nogal brede omschrijving waar je makkelijk alles onder kunt laten vallen. In dit artikel probeer ik duidelijk te maken wat een Music Supervisor nou eigenlijk allemaal doet. En waarom dat werk zo belangrijk is. En dat ook jouw productie een Music Supervisor kan gebruiken.

HOREN

Het doel van elke audiovisuele productie is, of we het nu hebben over een productpresentatie, commercial, film of documentaire, om een verhaal te vertellen. Om dat te doen heeft de producent een aantal bouwstenen tot zijn beschikking. Het verhaal wordt niet alleen verteld door het beeld. Ook de dialoog tussen de acteurs, de voice-over en het gebruik van muziek helpen mee. De eerste twee bouwstenen krijgen traditioneel altijd de meeste aandacht. Logisch, als je bedenkt dat een mens 70% van de informatie die hij

ontvangt vergaart met zijn ogen. De mooie plaatjes en acteurs op het scherm brengen een groot deel van de boodschap over. De overige 30% worden vergaard met de andere zintuigen: voelen, proeven, ruiken en horen. Bij de huidige stand van techniek kunnen voelen, proeven en ruiken helaas nog niet gemakkelijk toegepast worden bij een videoproductie. Rest ons dus niets anders dan ons meer op het horen te concentreren. In de audiotrack kunnen we een aantal lagen onderscheiden. De stemmen van de acteurs, de set-noise (bijvoorbeeld flui-

tende vogels in de achtergrond), eventueel een later toegevoegde voice-over en muziek. Deze elementen kunnen allemaal tegelijk gebruikt worden of separaat, afhankelijk van de situatie. Hoe weet je welk van deze elementen je moet gebruiken? Heel simpel. Sommige dingen, de dialoog tussen acteurs bijvoorbeeld, kun je niet weglaten. Voor de additionele elementen stel je jezelf de vraag 'wat voegt het toe aan mijn verhaal?' Kun je daar het antwoord niet op geven? Dan weet je gelijk het antwoord: niet doen!

THE LIFE OF PI

Music Supervisors houden zich exclusief bezig met het muziekdeel van de audiotrack. Eerste vraag die ze zich altijd stellen is 'voegt het gebruik van muziek iets toe?'. Is dat niet het geval, dan zullen ze je adviseren om géén muziek te gebruiken. Mooi voorbeeld daarvan vind je in *The Life of Pi*. Het betreft hier de 'flying fish scene'. Een bijzonder indrukwekkende scène waarbij de producers graag muziek wilden hebben. Music Supervisor Danielle Diego was echter van mening dat, wat voor muziek er ook toegevoegd zou worden, het de scène eerder zou verzwakken dan versterken. De beelden, samen met de geluidseffecten, waren in zijn oren meer dan genoeg. In test screenings bleek dit ook het geval te

zijn, waarop men besloot om inderdaad geen muziek te gebruiken.

SIMPEL?

Op het dit jaar door Buma georganiseerde Buma Music In Motion hoorde ik een mooi verhaal van Gary Calamar, de Music Supervisor voor o.a. *House*, *Dexter* en *Six Feet Under*. Hij zat behoorlijk in zijn maag met een bepaalde scène en de muziek die hij daarvoor moest gebruiken. Het leek allemaal zo simpel. In de scène zag je iemand in zijn huiskamer lopen. Op de achtergrond stond de radio aan. Het was aan Gary om te bepalen welke muziek er zou klinken. Dat klinkt nogal eenvoudig, zou je denken. Je pakt een willekeurig bekend nummer en klaar. Gary dacht daar anders over. Aangezien de persoon in beeld niet één van de hoofdpersonen was, het karakter kwam uitsluitend in die ene aflevering voor, had Gary niet echt een duidelijk beeld van wat voor muziek die persoon thuis af zou spelen. Om zich in te leven heeft hij toen een aantal keren het totale script gelezen. Gary wilde dat de muziek, zelfs al klonk die in de achtergrond, zou passen bij het karakter. Hij is ervan overtuigd dat als hij een willekeurige track zou hebben gekozen, de kijkers intuïtief gevoeld zouden hebben dat de muziek niet klopte. 'I wanted the music to be

correct', zei hij, 'I'm sure that if I had come to his house this would have been the music that he listened to'. Muziek uitzoeken simpel? Niet als je wilt dat alles klopt!

CLEAREN

Naast de keuze van de muziek houden Music Supervisors zich ook bezig met het clearen van de door hen uitgezochte muziek. Clearen wil zeggen dat de juiste licentie voor het gebruik wordt geregeld. In het geval van commercieel hitrepertoire, zeg maar 'Top 40 muziek', is dat nog niet zo eenvoudig. Voor elk gebruik dient vooraf toestemming aangevraagd te worden bij de betreffende muziekuitgever en record company. Het is nooit zeker of deze toestemming überhaupt gegeven wordt. Ook staat vooraf niet vast welke vergoeding er gevraagd gaat worden. Het komt ook voor dat de muziekuitgever toestemming geeft voor het gebruik van het liedje, maar dat de record company je de opname van de desbetreffende artiest niet laat gebruiken. Dat is dan ook de reden waarom je vaak een coverversie van een bekende song in een film hoort. Die song wilde men zo graag hebben dat er een nieuwe versie van is opgenomen. Een goeie Music Supervisor zorgt er dan ook altijd voor dat hij een paar alternatieven heeft liggen voor elk voorstel. Voor het geval

dat er geen toestemming wordt gegeven, of de vergoeding niet binnen het budget valt, of dat de opname niet gebruikt mag worden.

LIBRARY

Steeds vaker maakt men gebruik van library muziek. Daar zijn verschillende redenen voor. Naast het hierboven gemelde probleem dat commercieel hitrepertoire niet altijd gecleard kan worden, of niet binnen het budget valt, heeft library muziek nog een aantal voordelen. De tarieven zijn lager dan bij hitrepertoire, de opname en compositie worden in één keer geregeld en de muziek is vaak niet bekend. Dat laatste klinkt misschien vreemd, maar is het niet. De Music Supervisor doet er alles aan om de scene te versterken door het toevoegen van muziek. Het gebruiken van bekend hitrepertoire kan zorgen voor het tegenovergestelde. De muziek voegt niks toe, sterker nog: het neemt de gehele scène zelfs over. Dat is prima als je wilt dat het gevoel dat je kijkers krijgen bij het horen van de muziek leading moet zijn voor de hele scène. Het gebruik van Armin van Buuren's 'This Is What It Feels Like' zal de kijkers ongetwijfeld een euforisch gevoel opleveren.

De kans is echter groot dat ze direct denken aan hun vakantie op Ibiza, of Ron Jeremy in de videoclip, en je boodschap niet meer overkomt. Library muziek heeft dat effect niet of nauwelijks. Vanwege de anonimiteit werkt het per definitie ondersteunend. De kijker krijgt wel de lading van de muziek mee, maar houdt de ruimte in zijn hoofd om de boodschap ook nog op te nemen. Of mooier nog: de kijker krijgt de

ruimte om de boodschap op zijn eigen manier te interpreteren.

VOORBEELDEN

Gaynor Fawkes is Music Supervisor bij allmusic.nl. Zij adviseert klanten welke muziek het beste werkt onder een scene of complete productie. Geboren en getogen in Manchester heeft zij jarenlang voor Alfasound gewerkt. Dat bedrijf was gespecialiseerd in jingles voor BBC en ILR (Independent Local Radio) stations. Daar adviseerde ze de stations in het creëren van een 'on-air' identity. Inmiddels woont ze alweer 20 jaar in Nederland en zorgt ze voor het plaatsen van de juiste muziek in TV programma's, documentaires, speelfilms en commercials. "Het is voor mij moeilijk om nog echt te genieten van een Tv-serie of speelfilm", antwoordt ze op de vraag of ze voorbeelden kan geven van goed muziekgebruik. "Bij elke scène let ik meer op de muziek dan op iets anders. Ik leer nog elke dag van keuzes die andere Music Supervisors hebben gemaakt. Of van de muziek die specifiek voor een film is gecomponeerd. Thomas Newman heeft geweldige dingen gedaan in *The Best Exotic Marigold Hotel*. Zijn specifieke, tegen minimalistisch aanhangende, stijl waarbij India als belangrijke rode draad door de composities heen loopt. Briljant werkelijk!" Gaynor beluistert alle muziek die binnenkomt bij allmusic.nl, categoriseert deze en voegt informatie toe, zodat ze in staat is om muziek snel terug te vinden. "Eigenlijk ben ik beetje een savant", zegt ze lachend, "als ik eenmaal een muziekje heb gehoord dan blijft het in mijn hoofd zitten. Ik herken dan ook regelmatig het gebruik van onze

muziek in producties, kan je vertellen uit welke library het komt en waar je het kunt vinden op onze site."

LASTIG

Fawkes vertelt dat het soms lastig is om muziek uit te zoeken voor bepaalde reportages over oorlog, honger of kindermisbruik. "De beelden zijn vaak al afschuwelijk. Natuurlijk zie ik het ruwe materiaal en komt godzijdank niet alles op televisie terecht. Maar de vraag blijft: ga je met de muziek die beelden nog versterken of wil je wat gas terugnemen? Wil je de kijker een mening opdringen of juist zelf een mening laten vormen? Dat is natuurlijk ook de beslissing van de producent. Je moet echt onder de huid van de producent kruipen. Muziek is zo bepalend voor een scene dat soms het beeld alleen genoeg is."

BETER EINDPRODUCT

Eenvoudig je lievelingsmuziek onder een video zetten blijkt niet altijd de beste werkwijze. Buiten de problemen die je kunt krijgen met het clearen van de muziek, krijg je vaak ook niet het beste resultaat. Hulp van een ervaren Music Supervisor kan uitkomst bieden. Buiten input van iemand die met een frisse blik naar je productie kijkt, krijg je er voor hetzelfde geld ook een blik kennis bij. Om Music Supervisors dus te omschrijven als een stelletje muzikfanaten doet ze tekort. Het zijn gedreven muziekprofessionals die je helpen om je boodschap beter over te brengen en je te behoeden voor (auteursrechtelijke) valkuilen. Uiteraard betaal je daar geld voor. Maar wel met een beter eindproduct als resultaat. ■